

Förordning om europeisk statistik om trygghet mot brott

Finansdepartementet

2011-07-13

Dokumentbeteckning

KOM (2011) 335

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om europeisk statistik om trygghet mot brott

Sammanfattning

Målet med förordningen är att få fram statistik som går att jämföra mellan medlemsstaterna om personers eller hushålls utsatthet för brott och deras upplevelse av trygghet mot brott. Kommissionen ger i förordningen vissa riktlinjer för hur medlemsstaterna ska genomföra denna undersökning.

Regeringen stöder syftet med förslaget men anser att datainsamlingsmetoden dock inte är tillräckligt standardiserad för att åstadkomma god jämförbarhet i den aktuella statistiken mellan medlemsstaterna.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Europeiska rådet framhävde avsaknaden av jämförbar brottsstatistik på EU-nivå i Haagprogrammet 2005. Mot denna bakgrund upprättade kommissionen en handlingsplan 2006-2010 för att förbättra metoderna att mäta brottslighet, där en undersökning av hushållen i EU om utsatthet för brott ingick. I Stockholmsprogrammet, som antogs av Europeiska rådet 2009 betonades behovet av att praktiskt följa upp arbetet på detta område.

Kommissionen föreslår därför nu att en undersökning på EU-nivå genomförs 2013. Förslaget har diskuterats med medlemsstaterna i kommissionens strukturer för statistik under en längre tid. Kommissionen beslutade förslaget den 8 juni 2011.

2010/11:FPM140

1.2 Förslagets innehåll

Syfte

Syftet med förslaget är att ta fram statistisk information om personers/hushålls utsatthet för brott och deras upplevelse av trygghet mot brott, som är av hög kvalitet och jämförbar mellan medlemsstaterna.

Uppgiftsinsamling

Varje medlemsstat ska under 2013 samla in följande uppgifter (rubriknivå) till kommissionen (Eurostat):

- Erfarenheter av brott efter brottstyp (t.ex. uppgift om fordonsrelaterade brott och uppgift om hushållsrelaterade brott)
- Uppgifter om brott (t.ex. uppgift om händelsen inträffade de senaste tolv månaderna och uppgift om polisens reaktion på den senaste anmälda händelsen var tillfredsställande)
- Uppgiftslämnarnas inställning till de rättsvårdande myndigheterna och säkerhetsåtgärder (t.ex. uppgift om uppgiftslämnaren varit berörd av drogproblem och uppgift om uppgiftslämnaren har inbrottslarm)
- Uppgiftslämnarnas känsla av trygghet och oro för brott (t.ex. uppgift om upplevd trygghet vid vistelse ensam ute nattetid och uppgift om oro för att angripas fysiskt)
- Uppgiftslämnarnas sociodemografiska bakgrund (t.ex. uppgift om kön, ålder, födelseland)
- Tekniska variabler (t.ex. uppgift om boplatans land, boplatans region, grad av urbanisering där hushållet är beläget)
- Våldsbrott (t.ex. uppgift om fysiskt våld begånget av annan än partner, uppgift om sexuellt våld begånget av annan än partner (frivilligt), uppgift om fysiskt våld begånget av partner, uppgift om sexuellt våld begånget av partner (frivilligt))

Urval

Uppgifterna ska grundas på nationellt representativa sannolikhetsurval av personer eller hushåll. Exempelvis ska urvalet uppgå till minst 7 000 personer i medlemsstater där antalet invånare i åldrarna 16 år eller äldre är mellan 5 och 10 miljoner.

Överföring av mikrodata m.m.

Medlemsstaterna ska överlämna sekretessbelagda mikrodata till kommissionen (Eurostat) i enlighet med bestämmelserna om överlämnande av sekretessbelagda uppgifter i förordning (EG) nr 223/2009. Medlemsstaterna ska se till att det inte är möjligt att med hjälp av de överlämnade uppgifterna direkt identifiera hushåll eller personer.

Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa de praktiska formerna för överföring av mikrodata.

Kommissionen (Eurostat) ska sprida statistiken om trygghet mot brott senast den 31 december 2014.

Kommissionen (Eurostat) får ge tillgång till konfidentiella uppgifter som överlämnats i enlighet med denna förordning, på villkoren i förordning (EG) nr 831/2002.

Medlemsstaterna ska garantera kvaliteten på översända mikrodata och förse kommissionen (Eurostat) med en rapport om mikrodatakvaliteten. Rapporten ska lämnas senast en månad efter det att mikrodata överlämnats.

Finansiering m.m.

För genomförandet av denna undersökning ska kommissionen lämna ett ekonomiskt bidrag till medlemsstaternas kostnader för insamling, behandling och överlämnande av uppgifterna, inklusive personalkostnader vid de nationella myndigheterna, med förbehåll för de villkor som anges i bidragsavtalet. Unionens medfinansiering får vara högst 90 % av projektets totala bidragsberättigande kostnader.

Kommissionen ska biträdas av kommittén för det europeiska statistiksystemet.

Förordningen ska upphöra att gälla den 30 juni 2015.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Gällande svenska regler är lag (2001:99) om den officiella statistiken och förordning (2001:100) om den officiella statistiken. Förslaget väntas inte innebära någon förändring i det svenska regelverket.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget innebär ökade kostnader (enligt en preliminär uppskattning skulle en sådan undersökning kosta ca 5 miljoner kronor, med möjlighet till finansiering av kommissionen med upp till 90 procent) för den myndighet som ska genomföra undersökningen. De ökade kostnaderna ska finansieras inom myndighetens ekonomiska ramar. Förslaget innebär vidare att ca 12 miljoner EUR tas i anspråk från EU:s budget för 2012.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen stöder syftet med förslaget. Det är viktigt att, som underlag för politiska beslut, ha tillgång till högkvalitativ kvantitativ information om brott och trygghet och om åtgärder som vidtas på detta område. Efterfrågan på fakta som kan jämföras mellan länder och regioner, över tid såväl som vad gäller nivå, är stor. Jämförelser över tid kommer dock inte vara möjligt med detta förslag eftersom det bara gäller en enstaka undersökning.

Kommissionen har vidare beslutat att ge stort utrymme för medlemsstaternas egna beslut om bl.a. undersökningsenhet (hushåll eller personer) och intervjumetod. Förslaget till förordning om europeisk statistik om trygghet mot brott, i den föreliggande versionen, kommer därför inte, enligt regeringens bedömning, ge statistik som gör det möjligt att jämföra mellan medlemsstaterna, och inte heller över tid, eftersom förslaget bara gäller en enstaka undersökning. Syftet med förslaget bedöms således inte vara uppfyllt med förslagets nuvarande utformning. Sverige bör därför i förhandlingsarbetet verka för en mer standardiserad modell.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Under de preliminära diskussionerna har det framkommit att ett antal medlemsstater har liknande invändningar som Sverige. Det har också framkommit att de medlemsstater som ännu inte har nationella undersökningar om utsatthet för brott och trygghet mot brott välkomnar förslaget, eftersom de får en modell för en sådan undersökning och samtidigt delfinansiering.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet har ännu inte tagit ställning till förslaget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Brottsförebyggande rådet (Brå) avstyrker i sitt remissvar förslaget. Den främsta invändningen är att den föreliggande undersökningsdesignen inte skulle ge möjligheter till jämförelse mellan länderna, eftersom kommissionen inte tillräckligt styr metod och urval. Enligt Brå är det heller inte möjligt att inlemma de frågor som förordningen gör obligatoriska, i den föreliggande nationella offerundersökningen, som årligen genomförs av Brå, utan att snedvrida det årets undersökning och omöjliggöra en obruten tidsserie. Enligt Brå är den ungefärliga kostnaden för att genomföra kommissionens offerundersökning cirka 5 miljoner kronor.

Statistiska centralbyrån (SCB) konstaterar att rättsakten faller under Brå:s statistikansvar. SCB har inga synpunkter.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund är artikel 338.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Enligt kommissionen är förslaget förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Medlemsstaterna kan inte i tillräcklig utsträckning själva uppnå målen för förslaget. Ett centralt problem när det gäller kvaliteten på alla statistiska uppgifter är sammanvändbarhet och jämförbarhet. Utan en tydlig EU-ram, dvs. EU-lagstiftning där gemensamma statistiska begrepp, rapporteringsformat och kvalitetskrav fastställs, är det inte möjligt för medlemsstaterna att uppnå detta i den utsträckning som krävs.

Åtgärder från enbart medlemsstaternas sida skulle påverka medlemsstaternas intressen negativt. De flesta länder som inte redan har nationella undersökningar om brottslighet och trygghet vill utveckla sådana instrument för att mäta detta av politiska skäl. Om alla utvecklar sina egna undersökningar leder det till olika metoder och frågeformulär. Det skulle innebära att resultaten inte kan jämföras på EU-nivå. Medlemsstaterna är själva angelägna om att kunna göra jämförelser mellan sig själva och andra länder i EU. Avsaknaden av en gemensam ram med gemensamma begrepp och rapporteringsformat skulle innebära att möjligheten att utbyta jämförbar statistik skulle äventyras eller helt och hållet försvinna.

Enligt kommissionen är förslaget förenligt med proportionalitetsprincipen.

Regeringen instämmer i bedömningen att det enbart är kommissionen som kan samordna den nödvändiga harmoniseringen av statistisk information på EU-nivån. Kommissionens förslag är inte mer långtgående än vad som krävs för ändamålet. Regeringens bedömning är alltså att målet för den föreslagna förordningen är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att behandlas i rådets arbetsgrupp för statistik under 2011. Beslut kan förväntas under 2012.

